

מבחן 8 – י"ח עד כ"ד חשוון

חפץ חיים הלכות לשו"ר מכלל ה' עד כלל ו' ס"ס ח' אהבת חסד

חלק ב' פרק י"ג (גם שעל ידי' עד סוף פרק י"ד

אהבת חסד

מה מרויח מי שמפריש ממון קבוע לצורך גמ"ח?
א' המצוה תוכל להתקיים תמיד ע"י בני ביתו גם כשהוא בדרך או ישן.
ב' שאחרי' ילמדו ממנו לעשות זאת.
ג' שתי התשובות נכונות.

לצורך מה ניתן לאדם ממון יותר מכדי ספוקו (ואהבת חסד חלק ב' פרק י"ג)?
א' פקדון אצלו כדי שיעשה עם זה חסדים.
ב' לנסותו אם יחיה סרוך בעסקיו או בלימוד התורה.
ג' כדי שיוכל לחיות ברחבות ויהיה ליבו פנוי ללימוד התורה.

כיצד יחזק אדם את עצמו כאשר הוא רואה שהגיעו ע"י הפסד ע"י מצות הלוואה?
א' יתבונן שבכל עסק יש לפעמים הפסדים והעיקר שבדרך כלל העסק הוא רווחי.
ב' טוב שיסכים מתחילת הלוואה סכום מסוים עבור זה מדי שנה ואז לא יצטער.
ג' שתי התשובות נכונות.

איזה רמז מבאר החפץ חיים בדברי הפסוק "אפס כי לא יהיה בן אביון" שכתוב אחרי פרשת השמיטה?
א' שעל ידי משיטת הקרקע יהיה לעניים מה לאכול.
ב' שאף שנתון חומש מורשה לפעשר ראשון ושני ופסע בשבע שנים מפקדי שדרה, תהיה לו בריכה, וא"כ מעשי'ו יגרמנו שיהיה אביון.
ג' שבכך שהוא מסייע לאביונים הקב"ה גומל לו מידה כנגד מידה שהוא לא ידחה אביון.

מה יעשה אדם אם הוא רואה שנחסכו לו הפסד על ידי קיום המצוות (אהבת חסד חלק ב' פרק י"ג)?
א' יתבונן ששכר המצוה גדול לאין ערוך מההפסד בעולם הזה.
ב' יהיה בטוח שהקב"ה ישלם לו כפלים ממה שהפסיד, ויתבונן שמצוה שהוציא עליה מעות מדרגתה גבוהה הרבה יותר.
ג' יתבונן בגדול טובות ד' יתברך על האדם.

מהם השניים שלימדונו שרדיפות צדקה וחסד זו עסק משתלם מאוד?
א' נח ואברהם.
ב' אברהם ודוד.
ג' אברהם ושלמה.

כיצד אדם רבי עקיבא לרבי טרפון שהוא קונה לו עיר, בשעה שנתן את המומות לצדקה?
א' מותר לשנות בדיבור לצורך צדקה.
ב' כוונתו היתה על המלאכים והעלמות העליונים שנבראו מן המצוה, ורבי טרפון לא הקפיד עליו.
ג' כוונתו היתה שהוא קונה לו שם טוב וכבוד בעולם הזה.

מה צריך להוכיח מספר לשון הרע, כאשר ע"י התוכחה הם יספירו יותר בננות אותו אדם?
א' פניה.
ב' מותר.
ג' אסור.

חפץ חיים

מה הכונה שבגלשון הרע צריך לחוש לדברים?
א' שיהיה הדבר אצלו בגדר ספק, אבל לא יגרם לו שום נזק.
ב' שיחששו לענין למנוע עצמו או אחרים מנזק, ולא יהיה הדבר אצלו בגדר ספק.
ג' מכיון שאסורה תורה להאמין בלשון הרע מעמידים את האדם על חזקת כשרותו ואין לחשוש כלל לדברים.
האם מותר לחשוש בלשון הרע כאשר אם לא יחוש לדברים לא יגרם נזק לו אלא רק לחבירו?
א' כן.
ב' לא.
ג' אם אותו אדם הוא חבירו מותר, ואם לאו אסור.

המספר לשון הרע והמזוהר מודה לדברים, האם מותר להאמין לסיפור?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' יהיה הדבר אצלו בגדר ספק.

כשיצא קול על אדם שעשה מעשה נגד התורה ומותר לחוש לדברים, האם מותר לספר את הדבר לאחרים?
א' מותר אפילו אם כוונתו לפרסם, שהרי הדבר כבר מפורסם.
ב' גם אם רוצה לספר לאחרים יזהר מזה שלא יכיון להעביר הקול לגלגלות יותר.

באר מים חיים

המספר על אדם שעשה עבירה ויצא מכלל עמיתו, האם צריך להמשיך להיטיב לאותו אדם?
א' כן.
ב' לא.
ג' באופן זה מותר אפילו להאמין לדברים.

מי שסיפורו לו שהמשרתת גונבת ממנו, האם מותר לענב את שכרה?
א' מותר.
ב' עד גובה הגניבה מותר, אבל יותר אסור.
ג' אסור, מפני שמותר רק לחוש ולא לפטור את עצמו ממה שהוא חייב.

מי שנתפגע ויצא מכלל עמיתו? ובא אדם ומספר עליו לשון הרע, מתי מותר להאמין?
א' מותר רק בדבר שידוע שנתפגע בו.
ב' נראה שמותר להאמין גם על דברים שלא ידוע שנתפגע בהם.
ג' גם בדבר שידוע שנתפגע בו אסור להאמין, או לפחות לזנוח לקח זכות.

מתי אדם לא נחשב מסיח לפי תומו כשמשפיר לשון הרע?
א' כאשר לא דיברו מתחילה אודות שבוו ונגזרו של מי שסיפר עליו.
ב' כאשר המספר לא שונא את מי שסיפר עליו.
ג' שתי התשובות נכונות.

מבחן 9 – כ"ה חשוון עד ב' כסלו

חפץ חיים מכלל ו' סעיף ט' עד כלל ז' ס"ס י"ב אהבת חסד

חלק ב' פרקים ט"ו ט"ז

אהבת חסד

איזה קלקול יוצא מאנשים שנותנים מעותיהם לבעלי עסקים תמורת חלק מהרווח?
א' שפעמים לא מבינים מהות ה"התר עיסקה" ולא מפקידים לקחת ממנו שטר זה ועוברים על איסור ריבית.
ב' שבמעטים מידת החסד בעולם.
ג' שתי התשובות נכונות.

מה הבן יכול להועיל לאביו לאחר מותו כשעשוי דברים לעילוי נשמות?
א' להעילו מתיגהנם ומזכירותם.
ב' להכניס לגן עדן למחיצת הצדיקים.
ג' שתי התשובות נכונות.

הקונה בהקפה, האם יש איסור ריבית להוסיף מעות כשמתעבב ממשלם?
א' מותר כיון שער עובר מכירה ולא עבור הלוואה.
ב' אינו ראי.
ג' איסור גמור.

מדוע יש ענין שיהיה בעיר גמ"ח ציבורי?
א' מפני שעל ידי זה גם מי שאין לו מספיק כסף או זמן יוכל לקיים מצות גמילות חסדים.
ב' כדי שלא יהיה כובש שיהיה עני שאין לו אפשרות ללוות.
ג' שתי התשובות נכונות.

אדם שחטא ונחתיב מיתה לשמים, מה יעשה ויחיה (לפי מה שהביא הח"ח מהמרדש)?
א' יוסיף בלימוד התורה, ויני שאינו לומד יהיה גבאי בדקה.
ב' ירבה בעשית חסד.
ג' יתענה ויחזור בתשובה.

מדוע גדול מה עשה יותר מן העושה?
א' מפני שהעושה כוונתו יותר לשים שמים שהרי אין לו הנאה מהעשייתו.
ב' מפני שהוא טורח בגופו לבקש מכנה אנשים ויש לו זכות לפי רבו האנשים.
ג' מפני שהוא מתבייש לבקש.

על איזה דבר אמרו חז"ל שהוא זכות שהמלכות לא תכפה את בני העיר?
א' על ידי שיכפו אחד את חבירו לדבר מצוה.
ב' על ידי גמילות חסדים.
ג' על ידי תפילה וצדקה.

חפץ חיים

על מה נאמר "אורח מכה רעוה בסתר"?
א' על המספר לשון הרע בסתר ומפקיד שהדבר לא יתגלה למי שסיפר עליו.
ב' כ"ל, וכו' אם מספר בפניו.
ג' על המספר לשון הרע בדרך רמז.

מה לומדים ממה שכתוב "הוכח תוכח את עמיתך ולא תשא עליו חטא"?
א' שמי שלא מוכיח נעש על כך כאילו הוא החוטא.
ב' שצריך להוכיח בלשון רכה ולא להכילמו.
ג' שהמספר לשון הרע במקום להוכיח, העבירות של המספר עזרים אליו.

באיזה אופן מותר לברר על אדם בשביל שידוך?
א' אם הוא מזוהר את האומר שיגיד ר' רק את הדברים טובים.
ב' כאשר הוא אומר למספר שהוא רוצה לעשות עימו שידוך.
ג' כיון שיש לו תועלת בכך א"צ לספר לחבירו את מטרות הבריו.

איזה דבר חמור יותר בשלילת המעלות יותר מסתם לשון הרע?
א' שכוונתו בזה לנעת חבירו ולהשפילו שזה מידה רעה מאד.
ב' כיון שבדברים כאלו מצוי שגם כשמשפרם ברים אף אחד לא עומד בגנאי.
ג' שתי התשובות נכונות.

באר מים חיים

האם מותר לספר לבי"ד שאדם ביטוי עבר בכוונה על עבירה שאיסורה ידוע?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' אינו נכון לכתחילה.

תלמיד חכם שעבר עבירה, האם צריך להוכיחו?
א' אסור להוכיחו, מפני שראוי עשה תשובה.
ב' חובה להוכיחו, שגוא לא עשה תשובה.
ג' מחולקת.

המספר לשון הרע לתועלת אבל המספר לא יודע מהתועלת, ואם הוא צריך כפרה?
א' לא, כיון שגוף הסיפור מותר.
ב' שאף שגוף הסיפור ראי' מותר יש לו מידות רעות.
ג' צריך כפרה, כיון שכוונתו לדבר אסור, ויתכן שאפילו גוף הסיפור אסור כיון שהעיקר בזה הוא הכוונה.

באיזה אופן מותר לשמוע לשון הרע כדי לחוש ולהנצל ממנו?
א' ככל אפשר, ובכלל שלא יאמין.
ב' רק אם יתכן שכוונת המספר לתועלת, וכבר התחיל לספר לפני שהוא שונע את הדברים.
ג' רק אם הוא אומר למספר שכוונתו לשמוע לתועלת.

מבחן כללי חודש חשוון

חפץ חיים

הלכות לשון הרע מכלל ב' סעיף ג' עד כלל ז' ס"ס ז'
אהבת חסד

חלק ב' מתחילת פ"ז עד סוף פרק ט"ו

אהבת חסד

האם בני ישראל היו צריכים את הלחם והמים של עמון ומואב?
א' לא, מפני שהיה להם את המן והשליו והבאר.
ב' כן, מפני ששסקו כבר המן והשליו והבאר.
ג' הבאר והשליו פסקו אבל המן לא פסק.

האם יש מצות הלוואה באופן שיש חשש שלא יחזיר?
א' אם השיעור קטן שמחויב בו מצד מצות צדקה או מצד "והחזקת בו" צריך להלוות.
ב' בכל אופן אין צריך להלוות.
ג' בכל אופן צריך להלוות.

מי מרויח יותר מההלוואה, המקבל או הנותן?
א' המקבל.
ב' הנותן.
ג' הכל לפי הענין.

מי נחשב "צר עין", שהפליגו חז"ל בגנותו?
א' אדם החושב רק על טובת עצמו ולא על טובת אחרים.
ב' מי שאינו מסוגל להוציא מכספו עבורו או עבור אחרים.
ג' מי שעניו צרה בכך שאחרים יתנו ממנו, ואפילו אם כלפי עצמו אין עניו צרה.

על אלו ד' דברים אמרו חז"ל שהם צריכים חיזוק תמיד?
א' תורה, מעשים טובים, תפילה, דרך ארץ.
ב' תורה, שמירת שבת, תפילה, מעשים טובים.
ג' תורה, תפילה, חסד, דרך ארץ.

כיצד יוכל האדם לקיים מצוות חסד בשבת שאסור להלוות ממנו?
א' יקיימה אופנים אחרים המותרים בשבת.
ב' בשבת האדם פטור ממצוות חסד, כגון שהוא פטור מהשתדלות לפתוסה.
ג' בזה שהלואה מעותיו לפני שבת נחשב עוסק בחסד בשבת עצמה.

איש אשר נתן לו הקב"ה עושר ונכסים, האם עדיף להניח ממנו לזיושיו או לתת אותו לצדקה (מדברי הש"ח)?
א' יתן לו ממנו לצדקה כדי להציל את נפשו מעושי הגיהנום.
ב' אם בניו שומרי תורה ויעשו מה צדקה יניח ממנו לבניו, ואם לאו יתן הכל לצדקה.
ג' יתן הרבה לצדקה, וישאיר גם לבניו.

האם המלצה בריבית עובר על לפני עוור לא לתת ממשלו?
א' עובר.
ב' אינו עובר.
ג' אינו עובר אלא אם הלוח לא יודע שזה אסור.

מבחן 10 – ג' עד ט' כסלו

חפץ חיים

מכלל ז' סעיף י"ג עד כלל ח' סוף סעיף י"ב
אהבת חסד

חלק ב' מתחילת פרק י"ז עד פרק י"ח 'ועתה נחזור'

אהבת חסד

על איזה אופן נאמר גדול המולד לעני
יותר מן הנתנו לו?

א' על מי שירד מנכסיו והחלוואה יכול
ב' אם ראו דברים הניכרים שהוא הנגב, או שקיבל עדות
על הדברים הניכרים.
ג' גם אם לא נתבררו להם הדברים הניכרים כי אם ע"י
התובע.

האם מותר לספר לשון הרע על מי שבדרך כלל
אינו מקפיד אם מספרים עליו דבר זה?

א' אסור.
ב' מותר.
ג' אם הוא קרוב או אוהב מותר, ובסתם אדם אסור.

האם בזמננו ישנו אדם שיש לו דין תלמיד חכם
לענין איסור מבוה תלמיד חכם?

א' דין ת"ח היה רק בזמן הגמרא שהיו חכמים ביותר.
ב' אין בזמננו שייך תלמיד חכם אם הוא בקי בש"ס
ופוסקים וידע לענות בכל מקום.
ג' הכל לפי ערך הדבר, ובזמננו כל מי שראוי להורות ויגע
בתורה נקרא תלמיד חכם.

באיזה אופן יש את האיסור של מבוה תלמיד
חכם?

א' המבוה אותו או את דברי תורתו, ודווקא בחייו.
ב' המבוה אותו או את דברי תורתו גם לאחר מותו.
ג' המבוה אותו ודווקא בחייו, או את דברי תורתו גם לאחר
מותו.

באר מים חיים

מדוע נעשה אהרן ומרים על מה שדבריו על
משה רבינו?

א' מפני שלא היה תועלת בדבריו זה.
ב' מפני שהחליטו בדעתם שעשה שלא כדיו, ולא בדקו
למה עשה כך.
ג' מפני שגם אם הם צדקו היה אסור להם לדבר על כך
זה עם זה.

האם מותר לספר לשון הרע על קטן שאינו
יתום?

א' מותר.
ב' אם ע"י הסיפור יגרם לו איזה נזק או צער אסור.
ג' בכל אופן אסור.

באיזה אופן מותר לדבר לשון הרע על
אפיקורס?

א' מותר לפי כללי לשון הרע לתועלת.
ב' מותר בכל אופן.
ג' מותר רק כדי להפריש את השומעים ממעשים.

אדם שעבר על עבירות שאיסורם ידוע, באיזה
אופן מותר לספר עליו לשון הרע?

א' כשכוונתו לתועלת, ואין להגדיל העוולה יותר ממה
שהיא.
ב' מותר גם אם אין כוונתו לתועלת.
ג' אם כוונתו לתועלת מותר גם להגדיל את העוולה.

מבחן 11 – י' עד ט"ז כסלו

חפץ חיים

מכלל ח' סעיף י"ג עד כלל י' סוף סעיף ו'
אהבת חסד

מפרק י"ח 'ועתה נחזור' עד פ"ב 'ועתה נחזור'

אהבת חסד

מי שאינו יכול לדייק בחשבון
המעשר, כגון חנוני שיש לו הרבה
הוצאות והכנסות קטנות, האם מותר
לו לחשב את המעשר בערך?

א' יתנה בתחילת קבלתו מצות מעשר
שיחשב בערך ולא בצמצום.
ב' אין צריך להתנות.
ג' גם תנאי אינו מועיל בזה, ויתן שיעור
שודאי יש בזה מעשר.

האם צריך לתת מעשר מירוששה?
א' צריך.
ב' אין צריך.
ג' בן אין צריך ושאר יורשים צריכים.

מתי אסור לשבח אדם גם כאשר אינו מורה לספר
בשבחו?

א' בפני שותאיו.
ב' בריבים.
ג' שתי התשובות נכונות.

באלו תנאים מותר לספר לשון הרע על עניינים
שבין אדם לחבירו לתועלת?

א' שידע בבירור שהדבר אמית, והוא אסור על פי דין, ולא
יגדיל העולה יותר ממה שהוא.
ב' שיוכיח קודם את החוטא, ויכוין לתועלת, ואינו יכול
לסבב את התועלת באופן אחר, ולא יגרם לו נזק שאינו
מוצדק.

האם מותר לפרנס ממעשרותיו את
בניו הגדולים או את אביו ואמו?

א' מותר לכתחילה.
ב' מותר רק אם אינו יכול לפרנס ממקום
אחר.
ג' בבניו מותר, ובאביו ואמו אם יכול
לפרנס ממקום אחר תבוא עליו קללה.

עבור מי בעיקר נתקן המעשר?
א' עבור קרוביו.
ב' עבור עניי עירו.
ג' להחזיק עמלי תורה למען יחזקו בתורת
השם.

האם מותר לשלם שכר לימוד של
בניו ממעות מעשר?

א' אסור.
ב' מותר.
ג' מחלוקת.
א' מותר ויש מפקפקים בזה.
ב' מותר לכל השיטות.
ג' אסור לכל השיטות.

האם מותר להיות סנדק ממעות
מעשר?

א' מותר ויש מפקפקים בזה.
ב' מותר לכל השיטות.
ג' אסור לכל השיטות.

חפץ חיים

על מי אסור לקבל לשון הרע, והיינו להאמין בלב
שהדבר אמתי?
א' כל דבר שמוותר לספר מותר להאמין שהוא אמתי.
ב' אסור להאמין כלל, חוץ מעל אפיקורסים ומלשינים.
ג' אסור להאמין גם על אפיקורסים ומלשינים.

כיצד הדרך לתחיל לבני ביתו חומר איסור לשון
הרע?

א' ירבה לעורר בביתו על חסרונות של אחרים, ובכל פעם
יאמר שזה לתועלת.
ב' ירבה להוכיח על כך בצורה חריפה, כי האיסור חמור
מאד כידוע.
ג' יהיה רוצה להוכיח על כך בלשון רכה, ויזהר שלעולם לא
ישמע מפיו שום נזק על אחרים כי בדרך כלל הנהגת
הבית תלויה בו.

מתי אסור לשבח אדם גם כאשר אינו מורה לספר
בשבחו?

א' בפני שותאיו.
ב' בריבים.
ג' שתי התשובות נכונות.

באלו תנאים מותר לספר לשון הרע על עניינים
שבין אדם לחבירו לתועלת?

א' שידע בבירור שהדבר אמתי, והוא אסור על פי דין, ולא
יגדיל העולה יותר ממה שהוא.
ב' שיוכיח קודם את החוטא, ויכוין לתועלת, ואינו יכול
לסבב את התועלת באופן אחר, ולא יגרם לו נזק שאינו
מוצדק.

באר מים חיים

האם מותר לקבל לשון הרע על בעלי
המחלוקת?

א' מותר בכל אופן.
ב' אסור בכל אופן.
ג' אפשר שאסור, אם הם שהלשון הרע הוא מעין
המחלוקת ויכיר שזה אמתי.

מי שאומר אינו רוצה לדבר על פלוגי, איזה
איסור הוא עובר?

א' לשון הרע נמורה בדרך רמז.
ב' אבק לשון הרע.
ג' אין בזה איסור.

האם ראוי לשבח באסיפת אנשים המספרים
בשבח גדולי הדור?

א' יש בזה מצוה גדולה.
ב' מאוד יש להנמנע מזה, כיון שמצוי שיגיעו לדבר לשון
הרע.
ג' אין הדין בזה בירור.

האם כשמספר לשון הרע לתועלת, מותר
להשמיט פרט מהסיפור?

א' אם אותו פרט מזכה אותו לגמרי אסור, אבל אם זה
רק ממעיט נזקו מותר.
ב' גם פרט שממעיט נזקו אסור להשמיט.
ג' אסור להשמיט שום פרט אפילו אם זה לא ממעיט
את הנזק.

מבחן 12 י"ז עד כ"ג כסלו

חפץ חיים

הלכות לשוה"ר מכלל י' ס"ז עד רכילות א' ג'
אהבת חסד

ח"ב פרק כ' 'ועתה נחזור' עד סוף פרק כ"ב

אהבת חסד

מהי הדרך לקיים "וכי ימוך אחיך ומטה
ידו עמך והחזקת בו"?

א' דווקא כאשר הוא נותן הלואה לאדם כדי
שלא יפול ויצטרך לבריות.
ב' דווקא כאשר הוא מוציא לו מלאכה
להשתכר מקיים מצוה זו.
ג' בכל דבר שמסייע לחבירו שלא יפול
ויצטרך לבריות מקיים מצוה זו.

מה המעלה לתת הלואה בתשלומים?
א' שבזה הוא מקיים מצות חסד גם בזמני
הפרעון.
ב' שבזה קל יותר ללווה לפרוע.
ג' שחתי התשובות נכונות.

מי קודם למי לענין לקנות או למכור?
א' ישראל קודם לנכרי, ובכלד שהישראל
עני.
ב' כל ישראל קודם לנכרי, ובכלד שאין שום
הבדל במחיר.
ג' כל ישראל קודם לנכרי, אפילו אם יש קצת
הבדל במחיר.

האם מותר לומר שהקהלה פלוגית אינם ממניסים
אחרים כראוי וזמננו?

א' אסור, ועוין גדול הוא.
ב' מותר, כיון שאינו מספר על אדם מסוים.
ג' אם אומר שמסתמא לא כולם כך מותר, ואם לאו אסור.
אדם שחושדים בו שעשה דבר שלא כהוגן, האם
מותר לו לגלות מי עשה דבר זה?
א' מותר בכל אופן.
ב' מותר רק למי שהוא לא עשה.
ג' אסור גם למי שהוא לא עשה.

עשיר הנמצא לדבר מסוים, האם צריך
להשאילו דבר זה?

א' צריך להשאילו מפני מידת החסד, וכ"ש
בעני שיש בזה חוב גדול.
ב' לא, שהרי יכול לקנות זאת בכסף.
ג' גם בעני אין זה חוב גמור אלא מידה טובה
בעלמא.

איזה מצוה מקיים המשאיל ספר
לחבירו ללמוד בו?

א' חסד והחזקת תורה.
ב' צדקה ולימוד תורה.
ג' חסד ולימוד תורה.

איזה איסור עובר הנמנע מלהשאיל
דבר לחבירו מפני שהוא שונא את
חבירו?

א' עובר רק על מניעת חסד.
ב' עובר גם על לא תקום ולא תטור.
ג' אינו עובר איסור, שהרי אינו מחויב
להשאיל דבר לחבירו.

עד מתי השואל חייב בשמירה?
א' רק עד שכלי ימי שאילתו.
ב' חייב באונסים עד שיחזירו לבעליו.
ג' חייב בשמירה עד שיחזירו, ובתוך ימי
שאלתו חייב אפילו באונסים.

חפץ חיים

המספר לשון הרע לתועלת וידוע שהמדובר לא
יקבל תוכחתו, מדוע מותר לספר את הדבר רק
בפני שלשה?

א' מפני שאם לא כן נראה שהוא מסתיר הדברים
מהמדובר, ובפניו מחניף לו ומגב דעתו, והוא נהנה מלספר
לשון הרע.
ב' שיבואו לחושדו שזה לא אמתי, וממילא התועלת לא
תושג.
ג' שחתי התשובות נכונות.

המספר לשון הרע לתועלת, האם מותר להאמין
לדברים ולגנות בליבו את אותו אדם, ומדוע?

א' מותר להאמין, ומידת חסידות שיהיה הדבר בגדר ספק.
ב' אם ידוע שהתקיימו בדבר כללי ההתר מותר, כיון
שמוותר לספר.
ג' אסור לקבל דבר זה בהחלטות, שמא חסר פרט שעל ידו
ישתנה כל הסיפור.

האם מותר לומר שהקהלה פלוגית אינם ממניסים
אחרים כראוי וזמננו?

א' אסור, ועוין גדול הוא.
ב' מותר, כיון שאינו מספר על אדם מסוים.
ג' אם אומר שמסתמא לא כולם כך מותר, ואם לאו אסור.
אדם שחושדים בו שעשה דבר שלא כהוגן, האם
מותר לו לגלות מי עשה דבר זה?
א' מותר בכל אופן.
ב' מותר רק למי שהוא לא עשה.
ג' אסור גם למי שהוא לא עשה.

באר מים חיים

המספר לשון הרע לתועלת וידוע שהמדובר לא
יקבל תוכחתו, מדוע מותר לספר את הדבר רק
בפני שלשה?

א' מפני שאם לא כן נראה שהוא מסתיר הדברים
מהמדובר, ובפניו מחניף לו ומגב דעתו, והוא נהנה מלספר
לשון הרע.
ב' שיבואו לחושדו שזה לא אמתי, וממילא התועלת לא
תושג.
ג' שחתי התשובות נכונות.

המספר לשון הרע לתועלת, האם מותר להאמין
לדברים ולגנות בליבו את אותו אדם, ומדוע?

א' מותר להאמין, ומידת חסידות שיהיה הדבר בגדר ספק.
ב' אם ידוע שהתקיימו בדבר כללי ההתר מותר, כיון
שמוותר לספר.
ג' אסור לקבל דבר זה בהחלטות, שמא חסר פרט שעל ידו
ישתנה כל הסיפור.

מי שסיפור לו שפלוגי עשה לו רעה, מה עליו
לעשות?

א' הנהגה גדולה שלא יבשר לשאול את אותו פלוגי על
הדבר.
ב' אם המספר הוא אדם גדול שודאי אינו משקר אין צריך
לשאלו.
ג' בכל אופן אין לשאול אותו על הדבר.
מי שידוע שפלוגי רוצה לעשות לו עוולה, האם
מותר לספר למי שיכול למנועו מזה?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' רק אם יש לו שני עדים על הדבר מותר.